

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

PAPP KÁROLY r. altábornagy

Szám:

Tárgy: rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

Előadó:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) és e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. Tájékoztatom, hogy a bírósági felülvizsgálat iránti keresetet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a Pp. 394/B. § (1) bekezdésére tekintettel, a Pp. 397/I. § (1) bekezdése alapján elektronikusan is benyújthatja. Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban.

A határozat bírósági felülvizsgálta iránti keresetlevél elektronikusan előterjesztésre szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le.

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos előállítására és gyanúsítottként történő kihallgatására alkalmával személyesen terjesztette elő panaszbeadványát a vele szemben foganatosított rendőri intézkedés miatt, egyben kérte, hogy panaszát a Panasztestület vizsgálja ki.

A panaszos a sérelmezett rendőri intézkedéssel, személyi szabadság korlátozásával összefüggésben az előállítás időtartamáról szóló igazolásra kézírással rájegyezte, hogy „aránytalan indokolatlan volt a bilincselés, ügyvédek nem értesítették, jegyzőkönyvet nem vettek fel, flegmán lekezelően beszéltek”.

A panaszos kihallgatására alkalmával rögzített jegyzőkönyvben az általa sérelmezett intézkedés kapcsán kifogásolta, hogy körözés elrendeléséről szóló határozatot nem kapott, az ezt igazoló tértivevény többszöri kérésre sem került a részére bemutatásra. Kifogásolta, hogy a helyszínen, menet közben a rendőrségi gépjárműben, illetőleg a kapitányságon is többször kérte az általa megnevezett ügyvédek kiértesítését, ezek hiányában pedig ügyész hívását, azonban ennek a rendőrök nem tettek eleget. A panaszos e sérelemmel kapcsolatos álláspontja szerint az Rtv., valamint több „helsinki állásfoglalás is” azt mondja ki, hogy ügyvédjét saját készülékéről értesítheti.

A panaszos megítélése szerint indokolatlan, aránytalan és eltúlzott volt, hogy az intézkedés helyszínén, közterületen, mások szeme láttára, erre történő figyelmeztetés nélkül őt megbilincseltek. A panaszos állítása szerint bár az eljáró rendőr úgy nyilatkozott, hogy „már megszokta, hogy ellenállt”, ugyanakkor a panaszos többször azt kérte az eljáró rendőrtől, hogy saját gépjárművel mehessen be a kapitányságra, vagy az eljáró rendőr üljön mellette, vagy vezesse a gépkocsiját, mivel sem az Rtv. sem egyéb jogszabály nem tartalmaz erre vonatkozó tiltó rendelkezést.

A panaszos elmondása szerint a kapitányságon jelezte, hogy szívritmus problémái vannak, a vérnyomáscsökkentő gyógyszereit nem vitte magával, így a kapitányságon érezte, hogy feszül és fáj a feje, homályos a látása. Mindezek alapján kérte, hogy a rendőrök biztosítsanak neki vérnyomáscsökkentő és szívritmus szabályozó gyógyszereket, illetőleg az időközben lakására kimenő rendőröket is kérte, hogy hadd menjen velük, hogy a létfontosságú és életmentő gyógyszereket magához vegye, valamint a beteg és fogyatékos testvére ellátását, felügyeletét biztosítani tudja, azonban a rendőrök ezeket nem biztosították a részére.

A panaszos elmondása szerint a rendőrök – több korábbi esetben is – „primitív, alpári stílusban beszéltek vele, sértegették”.

A panaszos állítása szerint a várakozó helyiségben az eljáró rendőrön nem volt kitűző, jelvény, sorszám, kék kötött pulóverben ült, akit többször kért ezek megmutatására, azonban arra a rendőr nem volt hajlandó.

A panaszos kifogásolta továbbá, hogy rabosítását követően az eljáró rendőrök megfelelő kéztisztítószert nem biztosítottak a számára, kabátját pedig összekenték.

A panaszos a vele szemben indult büntetőeljárás érintően a gyanúsítás ellen panasszal élt. A panaszos álláspontja szerint szükségtelenül rabosították, mivel azt korábban már több alkalommal is megtették, tehát már szerepelt a bűnügyi nyilvántartásban.

A panaszos elmondása szerint a Rendőrkapitányság többször is elfogultan intézkedett vele szemben. A panaszos véleménye szerint az egész eljárás bosszú a rendőrség részéről.

A beadványban foglaltak alapján a panaszos a rendőri intézkedés kapcsán az alábbiakat sérelmezte:

1. előállítás jogalapját;
 - 1/a) előállítás okát alátámasztó hivatalos irat – elfogató parancs – bemutatásának elmaradását;
 - 1/b) gyógyszerek biztosításának hiányát;
 - 1/c) kéztisztítószer biztosításának hiányát;
 - 1/d) ruhájának bepiszkolását;
 - 1/e) gondozásra szoruló testvér felügyelete biztosításának hiányát;
 - 1/f) ügyvéd értesítésének elmaradását;
2. bilincs alkalmazását;
 - 2/a) bilincs alkalmazását megelőzően annak használatára vonatkozó figyelmeztetés elhangzásának hiányát;
3. részrehajló rendőri intézkedést;
4. ruházaton elhelyezett azonosítószám hiányát;
5. rendőrök által tanúsított hangnemet;
6. jegyzőkönyv felvételének hiányát;
7. gyanúsítását és rabosítását.

II.

A Panasztestület a sérelmezett rendőri intézkedéssel kapcsolatban kialakított állásfoglalásában megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében rögzített emberi méltósághoz, valamint az abból levezethető testi integritáshoz fűződő alapvető jogát, továbbá a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, illetve a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát.

A Panasztestület vizsgálata során megállapította, hogy a panaszos előállítására megfelelő jogalap birtokában került sor, ezen kívül az előállítás időtartamát arányosnak találta, így a tekintetben sem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. Az előállítás okának közzétevése kapcsán a Panasztestület úgy vélte, hogy a rendőrség eleget tett a jogszabályi kötelezettségének azáltal, hogy az előállítást megelőzően közölte a panaszossal annak okát, tehát azt, hogy a Rendőrkapitányság elfogató parancsot bocsátott ki vele szemben, melyben elrendelte a panaszos elfogását és előállítását. A Panasztestület álláspontja szerint a panaszos előállításának körülményei tekintetében a feloldhatatlan ellentmondásra tekintettel a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető jogának a sérelme nem volt megállapítható. A Panasztestület nem tartotta megalapozottnak az ellenszegülés megtörése végett alkalmazott bilincselést, így álláspontja alapján a panaszossal szemben alkalmazott bilincselés sértette a panaszos emberi méltósághoz való jogát. A bilincselésre vonatkozó előzetes figyelmeztetés kapcsán tapasztalt, feloldhatatlan ellentmondásra tekintettel a Panasztestület úgy határozott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a sérelme nem volt megállapítható. A Panasztestület nem tudta megállapítani a konkrét történeti tényállást a felek ellentmondó nyilatkozata miatt, így nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszost valóban jelezte-e egészségügyi problémáit. Minderre tekintettel a Panasztestület úgy

határozott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a sérelme nem volt megállapítható. A Panasztestület álláspontja szerint rendőrség eleget tett azon kötelezettségének, hogy a panaszos gondozásra szoruló, fogyatékos testvérérének felügyeletéről gondoskodjon. A Panasztestület nem találta megalapozottnak a panaszos részrehajló rendőri intézkedésre vonatkozó állítását, így véleménye szerint a rendőrség nem intézkedett vele szemben részrehajlóan. Továbbá a Panasztestület álláspontja szerint a tapasztalt ellentmondásra tekintettel a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelme nem volt megállapítható azon kifogás kapcsán, mely szerint a panaszos kérése ellenére nem értesítették az ügyvédjét. Végezetül a rendőrök azonosítási kötelezettsége tárgyában a Panasztestület álláspontja szerint a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható, tekintettel a két fél tényelődása között feszülő, feloldhatatlan ellentmondásra.

A Panasztestület álláspontja szerint a megvalósult sérelem – jellegénél fogva – eléri a súlyosság azon fokát, amely indokolttá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

III.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettség keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközök tartalmát vette figyelembe:

- panaszbeadvány;
- előállítás időtartamáról szóló – egyben kézzel rájegyzett panaszt tartalmazó – igazolás;
- előállítás végrehajtásáról szóló jelentés;
- parancsnoki kivizsgálás;
- jegyzék letéti tárgyakról;
- nyomtatvány az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személy őrzésével és ellátásával kapcsolatos adatokról;
- rendőri jelentés;
- büntető feljelentés;
- nyilatkozat magánindítványról;
- rendőri jelentés;
- határozat feljelentés áttételéről;
- rendőri jelentés
- jelentés szakmai álláspont kialakításáról.

A lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a panaszos az általa előterjesztett beadványában megfogalmazott állításokon túlmenően további bizonyítási indítványt, egyéb nyilatkozatot, illetőleg bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott.

Jelen eljárásban – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdés szerint a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem

meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre is. (1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.)

IV.

A rendőri intézkedés elleni panasz elbírálásakor először azt vizsgáltam meg, hogy valamennyi panaszosi sérelemre kiterjed-e a hatásköröm.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdés szerint „*Akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint*

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és büntetőeljárás feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.”

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 196. § (1) bekezdés alapján „*Akinek az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet”.*

A panaszos a vele szemben indult büntetőeljárást érintően sérelmezte a gyanúsítás jogszerűségét, valamint a büntetőeljárás keretében történő jogi képviselő értesítésének hiányát. Álláspontja szerint szükségtelenül rabosították, mivel azt korábban már több alkalommal is megtette a hatóság, tehát már szerepelt a bűnügyi nyilvántartásban. A panaszos kifogásolta továbbá, hogy a rabosítást követően az eljáró rendőrök megfelelő kéztisztítószerrel nem biztosították a számára, kabátját pedig összekenték.

A parancsnoki kivizsgáló jelentés tartalmazza, hogy az előállító egységben az előállítottak részére rendelkezésre áll kéztisztítószer, amelynek használata nem kötelező, így az előállított személy maga döntheti el személyes higiénia igénye alapján, hogy azt használja-e.

A hivatkozott jogszabályhely alapján megállapítható, hogy büntetőeljárás részét képező eljárási cselekmények – a gyanúsítás, a rabosítás és az ügyvéd értesítése – megalapozottságának vizsgálatára hatáskörrel nem rendelkezem, valamint megfelelő minőségű kéztisztítószer biztosításának vizsgálata jelen eljárásnak szintén nem tárgya.

Megállapítható továbbá, hogy a panaszos ruházatának bepiszkítása tárgyában esetlegesen érvényesíteni kívánt kártérítési igény elbírálására jelen eljárás keretei között nincs lehetőség, azzal kapcsolatban az intézkedést foganatosító szerv vezetője rendelkezik hatáskörrel. A kártérítés általános szabályait, valamint a közhatalmi jogkörben okozott

károk megtérítésének szabályait a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény szabályozza, míg a kártérítési igény elbírálása a Pp. szabályai szerint polgári jogi útra tartozik.

V.

A rendőri intézkedés ellen a panaszos által megfogalmazott sérelmek kapcsán álláspontom a következő:

1. Előállítás joga

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontja értelmében *„A rendőr elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki”*.

Az elfogás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés szerint *-n * órakor a Rendőrkapitányság beosztottjai rendészeti szolgálati feladatuk ellátása során utasításra megjelentek a * szám alatt, mivel onnan a panaszos gyermekláthatással összefüggésben kért rendőri segítséget. A helyszínen a rendőrök meghallgatták a panaszost és annak volt feleségét, majd ezt követően a számítógépes nyilvántartásban adataikat leellenőrizték és megállapították, hogy a Rendőrkapitányság a panaszossal szemben büncselekmény elkövetése miatt körözést rendelt el, amelyben intézkedésként elfogás és előállítás került meghatározásra. Ezt közölték a panaszossal, majd miután többszöri felszólításnak eleget téve a panaszos szabályosan leparkolt a személygépkocsijával, előállították a Rendőrkapitányságra.

A leírtak alapján megállapítható, hogy a panaszos előállítására azért került sor, mert a Rendőrkapitányság vele szemben elfogatóparancsot bocsátott ki, amelyben elrendelte a panaszos elfogását, valamint előállítását. A hivatkozott jogszabályhely kötelezően írja elő a rendőr számára, hogy elő kell állítani azt, aki ellen elfogató parancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetőleg európai elfogatóparancsot adtak ki, ezért a rendőrök jogszerűen, kellő jogalap birtokában állították elő a panaszost.

1/a) Az előállítás okát alátámasztó hivatalos irat – elfogató parancs – bemutatásának elmaradása

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése alapján *„A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről”*.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdés szerint *„Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani”*.

A panaszos sérelmezte, hogy a helyszínen körözés elrendeléséről szóló határozatot nem kapott, az ezt igazoló tértivevény többszöri kérésre sem került a részére bemutatásra.

Az elfogás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés szerint a helyszínen a rendőrök tájékoztatták a panaszost az előállítás okáról, majd miután többszöri felszólításnak eleget téve a panaszos szabályosan leparkolt a személygépkocsijával, előállították a Rendőrkapitányságra.

A leírtak alapján megállapítható, hogy az Rtv. 20. § (2) bekezdése arra vonatkozó kötelezettséget nem ír elő, amely szerint az előállítás okát alátámasztó hivatalos iratot – jelen esetben az elfogatóparancsot – az eljárás alá vont személynek a helyszínen be kellene mutatni. Ugyanakkor az intézkedő rendőrnek feladata nem terjed ki arra vonatkozóan, hogy a körözési eljárás keretében a nyilvántartásban rögzített adatokat tartalmazó elfogatóparancsot rendelkezésre bocsássa vagy ezzel kapcsolatos részletes információval szolgáljon.

A helyszínen intézkedő rendőrnek feladata, illetőleg kötelezettsége az intézkedés tényének szóbeli közlésére irányul, amely meg is történt, hiszen a panaszos beadványában az elfogatóparancs elrendelésével összefüggésében fogalmazta meg kifogását.

A fentiek alapján a panasz erre vonatkozó része alaptalan.

1/b. Gyógyszerek biztosításának hiánya

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés értelmében „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

Az Rtv. 18. § (2) bekezdés szerint „A rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkehető egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni”.

A panaszos elmondása szerint a kapitányságon jelezte, hogy szívritmus problémái vannak, a vérnyomáscsökkentő gyógyszereit nem vitte magával, így a kapitányságon érezte, hogy feszül és fáj a feje, homályos a látása. Mindezek alapján kérte, hogy a rendőrök biztosítsanak neki vérnyomáscsökkentő és szívritmus szabályozó gyógyszereket, illetőleg az időközben lakására kimenő rendőröket is kérte, hogy hadd menjen velük, hogy a létfontosságú és életmentő gyógyszereket magához vegye.

A parancsnoki kivizsgáló rendőri jelentés szerint a panaszossal szembeni intézkedésben és őrzésben érintett rendőrök határozottan kijelentették, hogy a panaszos nem jelezte számukra, hogy szívritmus problémái vannak.

A *-n kelt – * órakor megkezdett és *-n * órakor befejezett – gyanúsított kihallgatásáról szóló jegyzőkönyv bár tartalmazza az életmentő gyógyszerek biztosításának hiányára vonatkozó panaszt, ugyanakkor a panaszos kihallgatása során nem jelezte, hogy orvosi ellátást szeretne kérni esetleges rosszulléte miatt.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a rendőrnek a feladata nem arra terjed ki, hogy életmentő gyógyszereket biztosítson az intézkedés, illetőleg az eljárás alá vont személy, így a

panaszos részére, hanem arra, hogy segítséget nyújtson a rászorulónak, jelen esetben orvosi ellátásról gondoskodjon.

Tekintettel arra, hogy a panaszos az előállítás alkalmával egészségügyi állapotának romlására, illetve rosszullétre nem nyilatkozott, a kihallgatása alkalmával orvosi ellátást nem igényelt, ezért a rendőri jelentés közokirati minősége tekintetében az abban foglaltakat fogadtam el tényként, miszerint panaszos nem jelezte a rendőröknek, hogy egészségügyi problémái vannak, ezért a panasz erre vonatkozó része alaptalan.

1/e) Gondozásra szoruló testvér felügyelete biztosításának hiánya

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 15. § (1) bekezdés értelmében *„Ha az Rtv. 33-34. §-a, vagy 37. § b)-c) pontja alapján a személyt a lakásából szállítják el, szükség esetén a lakásban maradó vagyontárgyait a rendőr biztonságba helyezi, az üresen maradó lakást tanúk jelenlétében lepecsételi”.*

A (2) bekezdés szerint *„A hátramaradt betegről, magatehetetlen személyről, gyerekekről történő gondoskodás érdekében a rendőr intézkedik. Ha a helyszíni ellátásuk nem oldható meg, kórházba, intézetbe utalásukról kell gondoskodni, valamint karitatív szervezetet is fel lehet kérni ellátásukra. A növények, haszon- és díszállatok gondozására a helyi önkormányzat jegyzője útján kell intézkedni”.*

A panaszos állítása szerint az időközben lakására kimenő rendőröket is kérte, hogy hadd menjen velük, hogy a beteg és fogyatékos testvére ellátását, felügyeletét biztosítani tudja, azonban a rendőrök ezt nem biztosították a részére.

Az elfogás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés szerint, a panaszos a helyszínen közölte a rendőrökkel, hogy nem hajlandó velük bemenni a kapitányságra, mivel otthon van a gyermekora óta agyvérzés miatt folyamatos ápolásra, gondozásra szoruló testvére, akit ő gondoz és akit nem lehet magára hagyni. Erre az intézkedő rendőr megkérdezte a panaszost, hogy akkor hogy jött el otthonról, mire a panaszos azt felelte, hogy arra a húsz percre otthon lehet hagyni. A panaszos kapitányságra történő előállítását követően a szolgálatirányító parancsnok megjelent a panaszos lakcímén, azonban részére senki nem nyitott ajtót, senkivel nem sikerült beszélni, a szomszédok azonban elmondták, hogy a panaszosnak valóban van egy gondozásra szoruló testvére, akit már egy hónapja nem láttak és nem tudják megmondani, hogy otthon van-e, vagy esetleg kórházban.

A rendőri jelentésben foglaltak szerint, valamint a hivatkozott jogszabályhely alapján a szolgálatirányító parancsnok helyesen járt el akkor, amikor a lakásban maradt és gondozásra szoruló testvér felügyelete érdekében a kérdéses lakcímen megjelent. A rendőr intézkedni azonban nem tudott, mivel részére senki nem nyitott ajtót, a gondozásra szoruló testvér hollétéről pedig a szomszédok nyilatkozni nem tudtak. Mindezen körülményekre figyelemmel a rendőri jelentés közokirati minősége tekintetében az abban foglaltakat fogadtam el tényként, ezért a panasz alaptalan.

1/f) Előállítás során történő hozzátartozó vagy más személy értesítésének elmaradása

Az Rtv. 18. § (1) bekezdés alapján *„A fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az*

értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát”.

A (3) bekezdés értelmében *„A fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetőleg az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja”.*

A panaszos beadványában kifogásolta, hogy a helyszínen és menet közben a rendőrségi gépjárműben, illetőleg a kapitányságon is többször kérte az általa megnevezett ügyvédek kiértesítését, ezek hiányában pedig ügyész hívását, azonban ennek a rendőrök nem tettek eleget. A panaszos e sérelemmel kapcsolatos álláspontja szerint az Rtv., valamint több helsinki állásfoglalás is azt mondja ki, hogy ügyvédjét saját készülékéről értesítheti.

Az elfogás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés szerint a panaszos nem kérte hozzátartozója, jogi képviselője kiértesítését.

Jelen eljárásban csak az Rtv. 18. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel vizsgáltam meg e panaszosi sérelmet, tekintettel arra, hogy a büntetőeljárás keretében foganatosított eljárási cselekmények – mint az ügyvéd értesítése – vizsgálatára hatáskörrel nem rendelkezem, melyet jelen határozat IV. részében kifejtettem.

A hivatkozott jogszabályhely alapján a rendőri jelentés közokirati minősége tekintetében az abban foglaltakat fogadtam el tényként azzal, hogy a panaszos előállítása során nem kérte más személy kiértesítését, ezért a panasz alaptalan.

2. Kényszerítőeszköz – bilincs – alkalmazása

Az Rtv. 19. § (1) bekezdés értelmében *„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”*

A (2) bekezdése szerint *„A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók”.*

Az Rtv. 16. § (1) bekezdés szerint *„A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható”.*

Az Rtv. 47. § alapján *„A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat”.*

Az Rtv. 48. § szerint *„A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.”*

A Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdés szerint *„Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak*

Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan”.

Az Rtv. 97. § h) pontja alapján „fogvatartott: akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (őrizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett)”.

A Szolgálati Szabályzat 76. § (2) bekezdés a) pontja értelmében „A fogvatartott kísérése a végrehajtás módja szerint rendes vagy megerősített kísérés lehet a következők szerint: rendes a kísérés módja, ha a kísért személynél az előzetes ismeretek alapján nincs olyan körülmény, amelynek folytán szökésétől vagy a rendőr elleni támadásától lehet tartani”.

A Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatáról szóló 3/2015. (II. 20.) ORFK utasítás 116. pontja szerint „A kísérés biztonságos körülményeinek megteremtéséért, az ehhez szükséges feltételek meglétéért és a kísérés szakszerű végrehajtásáért a kísérésre utasítást adó, valamint az útbaindító parancsnok és a kísérőőr külön-külön is felelősséggel tartozik”.

A panaszos megítélése szerint indokolatlan, aránytalan és eltúlzott volt, hogy az intézkedés helyszínén, közterületen, mások szeme láttára őt megbilincseltek. A panaszos állítása szerint bár az eljáró rendőr úgy nyilatkozott, hogy „már megszokta, hogy ellenállt”, ugyanakkor a panaszos csak többször azt kérte az eljáró rendőrtől, hogy saját gépjárművel mehessen be a kapitányságra, vagy az eljáró rendőr üljön mellette, vagy vezesse a gépkocsiját, mivel sem az Rtv. sem egyéb jogszabály nem tartalmaz erre vonatkozó tiltó rendelkezést.

A rendőri jelentés szerint a rendőrök miután közölték a panaszossal, hogy őt a kapitányságra előállítják, felszólították, hogy gépkocsijával szabályos módon parkoljon le, mivel a panaszos a helyszínen szabálytalanul várakozott. A panaszos közölte, hogy nem áll félre, mert saját gépkocsival kíván megjelenni a kapitányságon úgy, hogy valamelyik rendőr beül mellé és ő vezet, vagy valamelyik rendőr vezeti autóját, ő pedig a jobb első ülésben fog ülni. Erre a rendőrök közölték a panaszossal, hogy erre nincs lehetőség és a panaszost többször felszólították, hogy parkoljon le szabályosan. Ekkor a panaszos közölte, hogy nem hajlandó bemenni a Rendőrkapitányságra, mert otthon van a folyamatos gondozásra szoruló beteg testvére, akit ő gondoz és akit magára hagyni nem lehet. Majd a panaszos az 5. rendőri felszólításra szabályosan leparkolt gépkocsijával, személyes értékeit rendőri felhívásra magához vette, azt lezárt állapotba helyezte. Ezt követően a rendőrök felszólították a panaszost, hogy vele szemben bilincset fognak alkalmazni az esetleges ellenszegülés további megtörésére, majd bal csuklójánál kezét megfogva kezeit előre helyzetben megbilincseltek. A panaszos az előállítás során folyamatosan hangoztatta az eljárás jogtalanságát. Bilincs alkalmazása *-n * órától *-n * óráig tartott.

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennél fogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamányaként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdés szerint „A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár”.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegben”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olyankor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, löfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következhessek be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, mely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszenvedőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű

korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbé.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. vonatkozó rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést.

Jelen esetben a fentiekben hivatkozott jogszabályi rendelkezések, valamint a rendőri jelentésben foglaltak, illetőleg a panaszos által előadottak szerint megállapítható, hogy a panaszos nem kívánta magát a rendőri intézkedésnek alávetni, annak verbálisan ellenállt, hiszen többször közölte a rendőrökkel – amit panaszában is kifejtett –, hogy saját gépkocsival kíván a Rendőrkapitányságra elmenni, ezért szabályosan nem kívánt gépkocsijával leparkolni. Majd kijelentette, hogy nem megy sehová, mert gondozásra szoruló, állandó felügyeletet igénylő beteg testvére otthon maradt.

Megállapítható továbbá, hogy a Rendőrkapitányság a panaszossal szemben elfogatóparancsot bocsátott ki, amelyben elrendelte a panaszos elfogását, valamint előállítását. Erre figyelemmel a panaszos körözés hatálya alatt állt.

Megítélésem szerint a panaszolt ügyben a fentiekben ismertetett konkrét körülmények és a panaszos által tanúsított magatartás vezetett a kényszerítőeszköz, így a bilincs alkalmazásához. Azt, hogy a panaszos a többszöri felszólítást követően „együtműködővé” vált, nem zárta ki – sőt, a korábban tanúsított ellenszegülésére figyelemmel kifejezetten magába hordozta – annak lehetőségét, hogy magatartásán változtat, és megpróbálja meghiúsítani a rendőri intézkedés eredményes befejezését, ezért a rendőrök az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegték meg, azaz intézkedésük az Rtv. 48. § d) pontja alapján a bilincs alkalmazása tekintetében jogszerű és arányos volt.

A leírtak alapján a panasz e tekintetben alaptalan.

2/a) A bilincs alkalmazását megelőzően annak használatára vonatkozó figyelmeztetés elmaradása

Az Rtv. 61. § (1) bekezdése értelmében *„A kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet - ha az eset körülményei lehetővé teszik - előzetesen figyelmeztetni kell”*.

A Szolgálati Szabályzat 39. § (3) bekezdés a) és b) pontja alapján *„A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik”*.

A panaszos állítása szerint a rendőrök őt úgy bilincseltek meg mások szeme láttára, hogy erre történő figyelmeztetés nem hangzott el.

Az elfogás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés szerint a panaszos többszöri felszólítását követően a rendőrök felszólították a panaszost, hogy vele szemben bilincset fognak alkalmazni az esetleges ellenszegülés további megtörésére, majd bal csuklójánál kezét megfogva kezeit előre helyzetben megbilincseltek.

A parancsnoki kivizsgáló rendőri jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 48. § d) pontja alapján, előzetes figyelmeztetést követően került sor bilincs alkalmazására, mivel a rendőri intézkedés során a panaszos abszolút nem volt együttműködő, csak a többszöri, határozott rendőri felszólításnak volt hajlandó engedelmeskedni, a rendőrökkel pedig lekezelő, cinikus hangnemben beszélt.

A hivatkozott jogszabályhely, valamint a rendőri jelentésekben foglaltak alapján a rendőri jelentés közokirati minősége tekintetében az abban foglaltakat fogadtam el tényként azzal, hogy a bilincs alkalmazására előzetes figyelmeztetést követően került sor, ezért a panasz erre vonatkozó része alaptalan.

Megállapítható továbbá, hogy jelen rendőri intézkedés közterületen került foganatosításra, amely magában hordozza azon körülményt, hogy az intézkedés esetlegesen mások szeme láttára történik, amely azonban a rendőri intézkedés jogszerűségét, szakszerűségét nem befolyásolja.

3. Részrehajló rendőri intézkedés

Az Rtv. 13. § (2) bekezdés szerint *„A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni”*.

A panaszos elmondása szerint a Rendőrkapitányság többször is elfogultan intézkedett vele szemben. A panaszos véleménye szerint az egész eljárás bosszú a rendőrség részéről.

A parancsnoki kivizsgáló rendőri jelentés szerint az intézkedő rendőrök a jogszabályban meghatározottak szerint, jogszerűen, szakszerűen, arányosan és részrehajlás mentesen intézkedtek.

E sérelemmel kapcsolatban megállapítható, hogy a rendőrök intézkedési kötelezettségüknek eleget tettek, nem merült fel olyan körülmény, amely alátámasztotta volna azt, hogy a panaszost a rendőri intézkedés során bárminemű hátrány érte volna, illetőleg ezzel összefüggésben a panaszos sem szolgáltat konkrét információval, ami részrehajló intézkedésre utalt volna, ezért a panasz e tekintetben szintén alaptalan.

4. Szolgálati fellépés módja – azonosítási ékítmény hiánya –

Az Rtv. 20. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerint „*A rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja*”.

A (2) bekezdés alapján „*A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről*”.

A panaszos állítása szerint a várakozó helyiségben az eljáró rendőrön nem volt kitzűző, jelvény, sorszám, kék kötött pulóverben ült, akit többször kért ezek megmutatására, azonban arra a rendőr nem volt hajlandó.

A parancsnoki kivizsgáló jelentés szerint az intézkedő rendőrök az intézkedés megkezdésekor a jogszabályban meghatározottak szerint napszaknak megfelelően köszöntek, bemutatkoztak, közölték jelvéyszámukat és beosztási helyüket, majd tájékoztatták a panaszost az intézkedés okáról. Az intézkedő rendőrök a vonatkozó normák szerinti egyenruhában látták el szolgálati feladatukat, amelyen megtalálható volt a rendszeresített jelvényük, valamint himzett azonosítójuk. Továbbá a Rendőrkapitányságon nincs kialakítva várakozó helyiség, csak ügyfélváró, melynek területén a panaszos nem tartózkodott.

A hivatkozott jogszabályhely alapján, valamint a rendőri jelentésben foglaltak szerint megállapítható, hogy a panaszos nem a vele szemben intézkedő rendőrök szolgálati fellépését sérelmezte, hanem a Rendőrkapitányság objektumában tartózkodó és a panaszos állítása szerint – ékítmények nélkül – kék kötött pulóvert viselő rendőr azonosítását kifogásolta. Erre figyelemmel, valamint arra, hogy a panaszos állítása szerinti hiányos öltözetben tartózkodó rendőr vele szemben intézkedést nem fogantatosított, a rendőri jelentésben foglaltak alapján a rendőri jelentés közokirati minősége tekintetében az abban foglaltakat fogadtam el tényként azzal, hogy az intézkedő rendőrök egyenruhában látták el szolgálati feladatukat, amelyen megtalálható volt a rendszeresített jelvényük, valamint himzett azonosítójuk, és az ügyfélváró területén a panaszos nem tartózkodott, ezért a panasz erre vonatkozó része alaptalan.

5. Rendőrök által tanúsított hangnem

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében „*A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait*”.

Az Rtv. 19. § (1) bekezdés szerint *„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható”*.

A panaszos elmondása szerint a rendőrök – több korábbi esetben is – „primitív, alpári stílusban beszéltek velem, sértegették”.

A parancsnoki kivizsgáló jelentés szerint az intézkedő rendőrök kulturáltan, de határozottan intézkedtek a panaszossal szemben.

Ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy az intézkedő rendőrtől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjától – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés, ugyanakkor a rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni és a rendőr utasításának engedelmeskedni.

A rendelkezésre álló – a III. részben felsorolt – bizonyítási eszközök (jelentések) a panaszosi állításnak az ellenkezőjét bizonyítják, miszerint a rendőrök kulturált, egyben határozott magatartást tanúsítottak. A panaszos saját állítása mellett egyéb bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott, illetőleg az eljárás során e tárgykörben a rendőri jelentésektől eltérő bizonyíték nem merült fel, ezért az ellenkező állítások értékelése során a rendőri jelentés közokirati minősége tekintetében az abban foglaltakat fogadtam el tényként, miszerint a rendőrök kulturált hangnemet használtak intézkedésük során, ezért a panasz erre vonatkozó része alaptalan.

6. Jegyzőkönyv felvételének elmaradása

Az Rtv. 93/A. § (7) bekezdés értelmében *„Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő harminc napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány, valamint a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, illetve a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója határozatban eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni”*.

A Ket. 29. § (1) bekezdés alapján *„A hatósági eljárás az ügyfél kérelmére vagy hivatalból indul meg”*.

A Ket. 34. § (1) bekezdés szerint *„Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, a kérelmet a hatósághoz írásban vagy szóban lehet előterjeszteni. Törvény a kérelem személyes előterjesztését akkor írhatja elő, ha személyes megjelenés hiányában az ügy eldöntéséhez szükséges tény, információ vagy adat nem szerezhető meg”*.

A panaszos az előállítás időtartamáról szóló igazolásra kézírással többek között rájegyezte, hogy „jegyzőkönyvet nem vettek fel”.

A hivatkozott jogszabályhelyek alapján megállapítható, hogy a rendőri intézkedés elleni panasz közigazgatási hatósági eljárásban kerül elbírálásra. Jelen eljárás a panaszos kérelme alapján indult meg, amelyet a panaszos az előállítás időtartamáról szóló igazolásra kézírással rájegyzett, majd kihallgatása alkalmával kiegészített, amely a jegyzőkönyvben rögzítésre került. Erre figyelemmel a panaszosnak jogsérelmet nem

okozott, hogy panaszja külön jegyzőkönyvben nem került rögzítése, ezért a panasz erre vonatkozó része szintén alaptalan.

VI.

Az Rtv. 93/A. § (7) bekezdés második mondata alapján „Ha az országos rendőrfőkapitány, valamint a belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, illetve a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója határozatban eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

A Panasztestület állásfoglalásában kifejtette, hogy az eset összes körülményére figyelemmel arra a következtetésre jutott, hogy az ellenszegülés megtörése érdekében fogantatosított bilincselési ok nem fogadható el a bilincselés jogalapjaként. Hiszen a rendőrség akként nyilatkozott, hogy az ellenállás passzív módon valósult meg, a panaszos engedetlen magatartást tanúsított az intézkedés során, és csak többszöri rendőri felszólítás után volt hajlandó eleget tenni annak. Álláspontja szerint a panaszos többszöri felszólítást követően engedelmeskedett, a rendőrök pedig azt követően alkalmazták a panaszossal szemben bilincset miután ő eleget tett a rendőri felszólításnak, ezt a rendőri jelentés is tartalmazza. Véleménye szerint automatizmusként alkalmazták a bilincset a rendőrök, mivel a rendőrség előadása sem utalt arra, hogy miután az ellenállás megtört, bármilyen többlet magatartás megvalósult volna a panaszos részéről, ami indokolta volna a súlyosabb kényszerítőeszköz alkalmazását vagy a testi kényszer sikere eleve kilátástalan lett volna. A jelentés is úgy fogalmaz, hogy a panaszos esetleges ellenszegülésének megtörése érdekében alkalmaztak vele szemben bilincset.

A Panasztestület megállapította továbbá, hogy a rendőrség nem tartotta be a kényszerítő eszközökkel szemben támasztott fokozatosság elvét. A fokozatosság elvének követelménye szerint, amennyiben a panaszos a rendőr ismételt felszólításának nem tesz eleget első lépésként testi kényszer alkalmazásával kellett volna a panaszost arra kényszeríteni, hogy tegyen eleget a rendőri felszólításnak, és amennyiben a testi kényszer alkalmazása nem vezetett volna eredményre akkor lett volna indokolt a panaszos bilincselése. A fenti adatok, jogszabályi rendelkezések és az ebből levont következtetések alapján a Panasztestület nem tartotta megalapozottnak az ellenszegülés megtörése végett alkalmazott bilincselést, amely sértette a panaszos emberi méltóságához való jogát.

A Panasztestület állásfoglalásában kifejtett fenti megállapításával az alábbi indokok értelmében nem értek egyet.

A rendelkezésre álló adatok alapján a panaszos nem kívánta magát a rendőri intézkedésnek alávetni, annak verbálisan ellenállt, hiszen többször közölte a rendőrökkel – amit panaszában is kifejtett –, hogy saját gépkocsival kíván a Rendőrkapitányságra elmenni, ezért szabályosan nem kívánt gépkocsijával leparkolni. Majd kijelentette, hogy nem megy sehová, mert gondozásra szoruló, állandó felügyeletet igénylő beteg testvére otthon maradt.

Megállapítható továbbá, hogy a Rendőrkapitányság a panaszossal szemben elfogatóparancsot bocsátott ki, amelyben elrendelte a panaszos elfogását, valamint előállítását. Erre figyelemmel a panaszos körözés hatálya alatt állt.

Megítélésem szerint a panaszolt ügyben a fentiekben ismertetett konkrét körülmények és a panaszos által tanúsított magatartás vezetett a kényszerítőeszköz, így a bilincs alkalmazásához. Azt, hogy a panaszos a többszöri felszólítást követően „együttműködővé” vált, nem zárta ki – sőt, a korábban tanúsított ellenszegülésére figyelemmel kifejezetten magába hordozta – annak lehetőségét, hogy magatartásán változtat, és megpróbálja megghiúsítani a rendőri intézkedés eredményes befejezését, ezért a rendőrök az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegték meg, azaz intézkedésük az Rtv. 48. § d) pontja alapján a bilincs alkalmazása tekintetében jogszerű és arányos volt.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

A határozat az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 340/B. § (1), (2) bekezdés, 394/B. § (1) bekezdés, 397/I. § (1) bekezdés;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés a) és e) pontja, 109. § (1) bekezdés a) pontja, 50. §; 29. § (1) bekezdés, 34. § (1) bekezdés;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) bekezdés, 93/A. (7), (9) bekezdés, 33. § (1) bekezdés b) pontja, 20. § (2) bekezdés, 33. § (4) bekezdés, 2. § (1) bekezdés, 18. § (2) bekezdés, 18. § (1), (3) bekezdés, 19. § (1), (2) bekezdés, 16. § (1) bekezdés, 47. §, 48. §, 97. § h) pontja, 15. § (1), (2) bekezdés, 61. § (1) bekezdés, 13. § (2) bekezdés, 20. § (1) bekezdés a) és b) pontja, (2) bekezdés, 2. § (1) bekezdés, 19. § (1) bekezdés, 93/A. § (7) bekezdés;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 15. § (1), (2) bekezdés, 39. § (1) bekezdés, 76. § (2) bekezdés a) pontja, 39. § (3) bekezdés a) és b) pontja;
- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 196. § (1) bekezdés;
- a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatáról szóló 3/2015. (II. 20.) ORFK utasítás 116. pontja;

Budapest, 2016. augusztus „ „

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos**